

Trombosit Donör Olma Kriterleri ve Aferezi

**Uz.Bio. Mehmet Yay,
Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi
Kan Merkezi Kayseri
mehmetyay@gmail.com**

- 1864 yılında kaymağı sütten ayırmak için ilk santrifüj cihazının kullanılması...

➤ DONÖR AFEREZİ

- Plazmaferez (Bağış)
- Sitaferaz
 - Trombositaferez
 - Granülositaferaz

➤ PERİFERİK KÖK HÜCRE AFEREZİ

- Otolog
- Allojeneik

➤ TERAPÖTİK AFEREZ

- Sitaferaz
- Terapötik Plazmaferez
- Ekstrakorporeal Fotoferaz ~ EKP
- Adsorbtif Sitaferaz

Donör Seçimi Yapmanın İki Temel Amacı Vardır:

1. **Bağışçılığı**, Olası Zararlardan Korumak
2. Kan Veya Bileşeni Alacak **Hastayı**, Olası Zararlardan Korumak

Güvenli kan
transfüzyonunun en önemli
basamağı vericilerin
düzenli bağış yapan
gönüllülerden
seçilmesidir.

DÜNYA SAĞLIK ÖRGÜTÜ KAN BAĞIŞÇILARINI (DONÖR) TEMEL OLARAK 3 GRUBA AYIRMAKTADIR

- AİLE İÇİ ÜYELER VE HASTANIN YAKINLARI (KANA KAN BAĞIŞCI)
- PARA VEYA PARAYA DÖNÜŞEBİLECEK DEĞERLER KARŞILIĞI BAĞIŞ YAPANLAR
- GÖNÜLLÜ, MADDİ ÇIKAR BEKLEMESİZİN BAĞIŞ YAPANLAR

Gönüllü Donör Tanımı

Dünya Sağlık Örgütü'nün raporuna göre;
“kendi özgür iradesiyle, hiçbir karşılık beklemezsiniz, gönüllü, düzenli ve bilinçli kan bağışlayan kişiler gönüllü donör kabul edilir.”

- **İlk defa bağışçı** olacak kişilerin güler yüzle karşılanması ve herhangi bir komplikasyon çıkmadan işlemin sonlandırılması önemlidir.
- İlk kan verme deneyimi rahat geçen bir donörün düzenli kan veren bir bağışçı olma ihtimali daha yüksektir.

Aferez Trombosit bağışçısı ile ilgili Ulusal Rehberlerimizde temelde farklı bir kısım bulunmamakta ve donör seçiminde **Tam kan bağışındaki** seçim kriterleri geçerli kabul edilmektedir.

Kanun, Yönetmelik, Rehber

2 Mayıs 2007 ÇARŞAMBA

Resmî Gazete

Sayı : 26510

KANUN

KAN VE KAN ÜRÜNLERİ KANUNU

Kanun No . 5624

Kabul Tarihi : 11/4/2007

4 Aralık 2008 PERŞEMBE

Resmî Gazete

Sayı : 27074

YÖNETMELİK

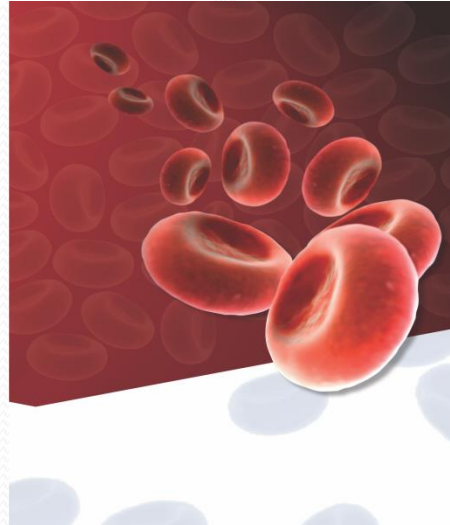
KAN VE KAN ÜRÜNLERİ YÖNETMELİĞİ

ULUSAL KAN VE KAN ÜRÜNLERİ REHBERLERİ

- 2009

- 2011

ULUSAL KAN VE KAN ÜRÜNLERİ REHBERLERİ

- 2016

Ulusal Rehber Temel Kriterler

- Karşılıksız ve **Gönüllü Bağış** Esastır.
- Yalnızca **Sağlıklı Kişiler**, Verici Olabilir.
- Değerlendirmede **Genel Görünüm**, Sorulara Verilmiş Olan Yanıtlar, Genel Sağlık Durumu ve **Yaşam Tarzı** ile Bağış Öncesi Temel Laboratuvar Testler, Esas Alınmalıdır.

Ulusal Rehber Temel Kriterler

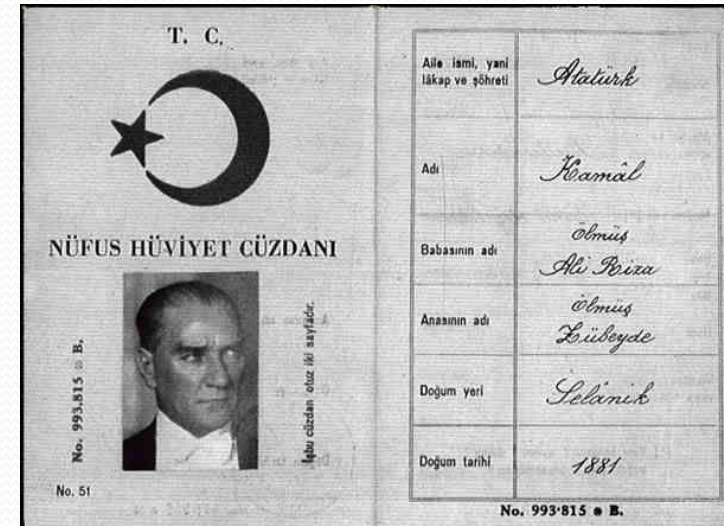
- Kan Bağışçısı Seçimi, Konuyla İlgili Eğitim Almış **Hekim Tarafından** Yapılmalıdır.
- Herhangi bir Nedenle **Tanı ve/veya Tedavi** Bekleyen Kişilerden Kan Alınmamalıdır.
- Kan Bağışçısı Seçimi, Başka Kimselerden **İzole Edilmiş** Bir Ortamda Yapılmalıdır.

BAĞIŞÇI KİMLİĞİNİN TESPİTİ:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ VATANDAŞLARI

Bağışçılar, Her Bağış Öncesi **TC Kimlik Numarasını**, Fotoğrafını, Ad Soyad ve Doğum Tarihini İçeren Bir Kimlik belgesi(Nufus Cüzdanı, Pasaport veya **Ehliyet -2016 Rehber)** Sunmalıdırlar. Aksi halde Kan Bağışı Kabul Edilmemelidir.

BAĞIŞÇI KİMLİĞİNİN TESPİTİ:

YABANCILAR

- Türkiye’de İkamet Etmeyen Yabancılardan İzlenebilirlik Sağlanamayacağından Kan Bağıışı Kabul Edilmemelidir.
- Türkiye’de İkamet Eden Yabancılardan İse İlgili Mevzuata Göre Verilmiş Kimlik Numarası Dikkate Alınarak Kan Alınabilir.
- Bu Yönetmelik Hükümlerine Bağlı Olmayan Ancak, Ülkemizde Görevli Olarak Bulunan Diplomatik Misyon Mensuplarının Kan Bağıışçısı Olması Halinde Çalıştıkları Temsilcilikler Bazında Kayıt Yapılır.
- Bağıışçının Kimlik ve İletişim Bilgileri Eksiksiz Kaydedilmelidir.

Kan Başışısı Bilgilendirme - Sorgulama Formu

Kan Başışısı **Her Kan Başışında**

Bilgilendirmeyi Takiben **Sorgulama Formunu** Eksiksiz Bir şekilde Doldurmalıdır.

Formda Ad-Soyad ve İmza Alanını Kendi **El Yazısı** İle Doldurmalı ve **Mutlaka İmzalamalıdır.**

Formu Okuyamayan Başışçılara Formun İeriği Hakkında Bilgi Verebilecek Eęitimli Bir Personel Tarafından Yardım Sağlanmalıdır.

AFEREZ BAşışÇILARI İÇİN AYRI BİR ONAM FORMU(2016)

BAĞIŞÇININ İMZASI NE ANLAMA GELİR!!!

- Bilgilendirme ve Sorgulama Formlarındaki Bilgi ve Soruları Okumuş, Anlamış, Müzakere Etmiş ve Burada Anlatılan Koşulları karşılayacağını Kabul Etmiştir.
- Soru Sorma Olanağı Bulmuş ve Tatminkar Yanıtlar Almıştır.
- Bağış İşlemi İçin Onay Vermiştir.
- Verdiği Tüm Kişisel Bilgilerin Doğruluğunu Taahhüt Etmiştir.

T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ
KAN MERKEZİ

KAN BAĞIŞÇISI BİLGİLENDİRME FORMU

Kan Merkezimize Hoş Geldiniz
Kan Bağışlamak İstediginiz İçin Teşekkür Ederiz

"BAĞIŞCI SORGULAMA FORMU" NU DOLDURMADAN ÖNCE AŞAĞIDAKİ AÇIKLAMALARI
LÜTFEN DİKKATLE OKUYUNUZ!

"Bağışçı Sorgulama Formu"ndaki sorular sizi ve kanı alacak olan hastayı korumak amacıyla düzenlenmiştir. Kan bağışına uygun olduğunuzun belirlenmesi için geçirdiğiniz hastalıklar, aldığınız ilaçlar ve cinsel yaşamınızla ilgili sorular sorulacaktır. AIDS (HIV), sarılık gibi hem kanı hem de cinsel yolla bulaşan hastalıklar için enfeksiyon bulaşının gerçekleştiği andan testlerde pozitif hale gelinceye kadar geçen ve tanı konulamayan bir dönem vardır. Bu döneme pencere dönemi denilmektedir. Pencere dönemindeki bir kişinin test sonuçları temiz gözükmeyle birlikte kan bağışında bulunduğu zaman hastalara enfeksiyon geçebilmektedir. Bu nedenle formu doldururken vereceğiniz yanıtların doğru ve samimi olması sizin ve kanınızı alacak olan hastaların uğrayacağı zararın önlenmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Unutmayınız ki; bağışlayacağınız kan, korumasız, suuru kapalı, kanı reddetme şansı olmayan bir kişiye veya yeni doğmuş bir bebeğe verilebilir. Vereceğiniz tüm yanıtlar, kişisel bilgileriniz, sağlık durumunuz ve test sonuçlarınızın 5624 sayılı Kan ve Kan Ürünleri Yasası ve ilgili yönetmelik gereğince gizli tutulacaktır.

Aşağıdaki Durumlardan Biri Sizin İçin Geçerli İse Lütfen Kan Vermekten Vazgeçiniz!

- Sebebi açıklanamayan ateş, kilo kaybı, gece terlemesi, büyümüş lenf bezleri veya kitlesi, deride mor lekeler, ağız ve boğazda beyaz döküntüler, uzun süren ve iyileşmeyen öksürük veya ishaliniz varsa,
- Son 1 yıl içinde kondom (prezervatif, kılıf) kullanarak ya da kullanmadan para karşılığı cinsel ilişkide bulunmuşsanız,
- Para kazanmak için cinsel ilişkide bulunmuşsanız,
- Kondom (prezervatif, kılıf) kullanmadan ve bir defalığına bile olsa oral veya anal yolla erkek erkeğe cinsel ilişkide bulunmuşsanız,
- Frengi (sifilis), bel soğukluğu gibi cinsel yolla bulaşan hastalık geçirmişseniz veya son 1 yılda böyle bir cinsel ilişkide bulunmuşsanız,
- Geçmişte damar yolu ile uyuşturucu kullanmışsanız veya halen kullanmaktaysanız,
- Son 1 yıl içinde 3 günden fazla tutuklu kalmışsanız veya böyle bir cinsel ilişkide bulunmuşsanız,
- Hemofili hastası veya pıhtılaşma probleminiz olmuşsa ya da bu kişilerle son 1 yılda cinsel ilişkide bulunmuşsanız kan bağışından vazgeçiniz!

Herhangi bir hastalık şüphesi duvur ve sadece test yaptırmak için kan bağışlıyorsanız kan bağışından vazgeçiniz ve Enfeksiyon Hastalıkları Bölümüne başvurunuz.

Kan Bağışçısı Sorgulama Formunda yanlış beyanda bulunmanız kendi sağlığınıza da zarar vermenize yol açabilir. İhtiyacı olan hastalara kullanılacak kan/kan bileşenlerinin temin edilmesi ve hazırlanması gibi aşamalarda kan bağış merkezi çalışanları olarak bizler, kan bağışlayıcısı olarak sizler, hastalara karşı çok büyük sorumluluklar taşımaktayız.

Kan ve Kan Ürünleri Kanunu kapsamında bilinçli olarak yanlış bilgi verilmesi suçtur. 5624 sayılı yasa Madde 6 / 10'da "Kan yolu ile bulaşan bir hastalığı veya böyle bir hastalık taşıma riski olduğunu bilip, bu durumu saklayarak kan verenlere bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beş yüz gün adli para cezası verilir." ibaresi yer almaktadır.

Vermiş olduğunuz bilgilerin doğruluğunu hür iradeniz ile kan bağışında bulunduğunuzu, formu imzaladığınızda kabul etmekle birlikte, aynı zamanda Kan Bağışçısı Merkezimizi, kan bankacılığı hizmetlerini sağlaması için yetkilendirmiş olacaksınız. Yapılan tıbbi değerlendirmede siz ve kanı alacak hasta açısından belirgin bir risk olduğu takdirde geçici ya da kalıcı olarak kan bağışından alıkonabilirsiniz.

KİMLER KAN BAĞIŞINDA BULUNABİLİR?

- Kan bağışçısı için aşağıda sıralanan koşullar yerine getirilmelidir;
- Yasal mevzuat gereğince bağışçılar; isim-soy isim, doğum tarihi (gün/ay/yıl), TC kimlik numarasını içeren resimli bir kimliği ve kalıcı adres bilgilerini vererek kendilerini tanıtmalıdır.
- 18 ile 65 yaş arasında olanlar kan bağışlayabilir. Daha önce kan bağışı yapmış olanlar, 60 yaşına kadar kan bağışı yapabilirler.
- Nabız ölçüldüğünde, düzenli ve dakikada 50 ile 100 arasında olmalıdır.
- Kan basıncı pek çok etkene bağlı olarak değişmekle birlikte esasen sistolik basıncı büyük tansiyon) en az 90 mmHg, en çok 180 mmHg ve diastolik basıncı (küçük tansiyon) en az 60 mmHg, en çok 100 mmHg olmalıdır.
- Hemogloblin değerleri kadınlarda en az 12,5 g/dl, erkeklerde en az 13,5 g/dl, en çok 18,0 g/dl olmalıdır.

T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ
KAN MERKEZİ

Buraya Kan Seri Numarası
Etiketi Yapıştırılacak

KAN BAĞIŞÇISI KAYIT FORMU

Kan Bağışçısının Kişisel Bilgileri		Tarih:/...../20....	
T.C.		Adres:	
Nu:			
Adı Soyadı:			
Cinsiyet: Kadın ☐	Erkek ☐	Cep Tel:	0 5
Doğum Yeri:		Ev Tel:	0
Doğum Tarihi:/...../.....		e-mail:	
Kan Grubunuz:..... Rh(D).....		Kan Bağışı Geçmişi:	
		☐ İlk Kan Bağışım ☐ Daha Önce Kan Bağışı Yaptım	
EĞİTİM DURUMU	☐ YOK ☐ İLKOKUL ☐ ORTAOKUL ☐ LİSE ☐ ÜNİVERSİTE		
☐ BİR SONRAKİ KAN BAĞIŞIM YAKLAŞTIĞINDA CEP TELEFONUMA KISA MESAJ İLE (SMS) İLE BİLDİRİLMESİNİ İSTİYORUM			

Yukarıda belirtmiş olduğum kimlik, iletişim ve diğer bilgilerin doğruluğunu beyan ederim.

KAN BAĞIŞI YAPILAN YER:	☐ KAN BAĞIŞ MERKEZİ	☐ SİVİL EKİP ÇALIŞMASI
KAN BAĞIŞ TİPİ:	☐ TAM KAN ☐ AFEREZ ☐ TROMBOFEREZ ☐ ERİTROFEREZ ☐ PLAZMAFEREZ	
Kan Bağışı Öncesi Muayene ve Ölçüm Değerleri	Flebotomi Alanı Kontrolü: ☐ Uygun ☐ Uygun Değil	
Ağırlık:.....kg	Nabız:...../dk	Ateş:.....°C
Kan Basıncı:.....mmHg	Hemoglobin:.....g/dL	Trombosit:.....(X10/L)
Muayene ve Ölçüm Yapan Flebotomist: Kase ve İmza		

SORUMLU HEKİMİN DEĞERLENDİRMESİ		☐ Ret Veri Tabanı Kontrolü Yapıldı.
☐ Kan Bağışı Yapabilir.		Kan Bağışçısı Reddedildiyse,
☐ Kan Bağışı İçin Uygun Değildir		Ret Nedeni:.....
☐ Kalıcı Ret	
☐ Geçici Ret	
☐ Geçici Şartlı Ret	
Hekimin Düşünceleri:		Sorumlu Hekim
.....		Kase ve İmza
Flebotomi İşleminin Değerlendirmesi	☐ İşlem Sorunsuz Tamamlandı	☐ İşlem Tamamlanamadı
Tam Kan Bağış Süresi:	Tam Kan Bağış İçin Toplama Kan Hacmi:	İşlem Tamamlanamadı İse Nedeni:.....
☐ <12 Dk ☐ 12-15 Dk ☐ > 15 Dk	☐ 450 mL±%10 ☐ ≥300 <405 mL
	☐ < 300 mL
Aferez İçin Bağış Süresi:	Aferez İçin Hacim:	Flebotomiyi Yapan Flebotomist:
.....Dk	Tromboferez mL	Kase ve İmza
	EritroferezmL	

KAN BAĞIŞÇISI SORGULAMA FORMU

		EVET	HAYIR
1. " Kan Bağışçısı Bilgilendirme Onam Forumu"nu " okudunuz mu?		☐	☐
2. Kendinizi sağlıklı ve iyi hissediyor musunuz?		☐	☐
3. Tehlikeli bir hobiniz var mıdır?		☐	☐
4. Daha önce kan bağışı için gittiğiniz kan bağış merkezinden herhangi bir nedenle geri çevrildiniz mi?		☐	☐
5. Prostat büyümesi, sivilce tedavisi, sedef hastalığı, kellik için herhangi bir ilaç alıyor musunuz?		☐	☐
6. Herhangi bir enfeksiyon hastalığı için, son bir hafta içinde ilaç (antibiyotik, ateş düşürücü, vb.) aldınız mı? Aldıysanız ilacın ismini hatırlıyormusunuz?		☐	☐
7. Son 5 gün içinde aspirin, ağrı kesici veya romatizma ilacı aldınız mı?		☐	☐
8. Alerjik reaksiyon geçirdiniz mi, buna yönelik tedavi aldınız mı?		☐	☐
9. Yukarıda belirtilenler dışında kullandığınız herhangi bir ilaç var mı?		☐	☐
10. Son 12 ay içinde diş tedavisi oldunuz mu? Evet ise hekimin veya kurumun adı ?		☐	☐
11. Son 1 hafta içinde ishal (diyare) oldunuz mu?		☐	☐
12. Son 1 ay içinde herhangi bir aşı oldunuz mu?		☐	☐
13. Kronik (müzmin, süregelen) bir hastalığınız var mı?		☐	☐
14. Para veya uyuşturucu karşılığında cinsel ilişkiniz oldu mu?		☐	☐
15. Frengi (Sifilis) veya bel soğukluğu (Gonore) nedeniyle tedavi oldunuz mu?		☐	☐
16. AIDS hastalığınız var mı, kendinizde böyle bir hastalık olduğuna dair şüpheleriniz var mı?		☐	☐
17. AIDS hastası olduğunı bildiğiniz biriyle cinsel ilişkiniz oldu mu?		☐	☐
18. Kan ve kan ürünü alan, diyalize giren veya hemofili hastası olan biri ile cinsel ilişkiniz oldu mu?		☐	☐
19. Hiç uyuşturucu kullandınız mı?		☐	☐
20. İnsülin, büyüme hormonu, immünglobulin (gamaglobulin), tamoksifen kullandınız mı?		☐	☐
21. Son 12 ay içinde ameliyat veya endoskopik muayene oldunuz mu?		☐	☐
22. Kalp-damar, akciğer, mide-barsak, böbrek hastalığınız var mı?		☐	☐
23. Bugüne kadar hiç nöbet, sara (Epilepsi) krizi veya felç geçirdiniz mi?		☐	☐
24. Bugüne kadar hiç kanser tanısı aldınız mı, kanser tedavisi gördünüz mü?		☐	☐
25. Şeker hastalığınız ya da yaygın romatizmal bir hastalığınız var mı?		☐	☐
26. Kanamalı bir hastalık veya kan hastalığınız var mı?		☐	☐
27. Sıtma (malaria), verem (tüberküloz), malta humması (peynir hastalığı / brucella), Kemik iltihabı (osteomyelit) veya Karahumma (kala-azar) geçirdiniz mi?		☐	☐
28. Hepatit (sarılık hastalığı) geçirdiniz mi, taşıyıcısı mısınız?		☐	☐
29. Hepatit (sarılık hastalığı) olan biri ile aynı evde yaşıyor musunuz veya cinsel ilişkiniz oldu mu?		☐	☐
30. Toksoplazma geçirdiniz mi? (Toksoplazma Kedilerden bulaşan bir parazit türüdür.)		☐	☐
31. Kamerun, Orta Afrika, Çad, Kongo, Ekvatoryal Gine, Gabon, Nijer yada Nijerya'da hiç bulundunuz mu?		☐	☐
32. 1980-1996 yılları arasında İngiltere, Kuzey İrlanda, Galler ya da İskoçya'da bulundunuz mu?		☐	☐
33. Son 3 yıl içinde yukarıdaki ülkeler dışında başka ülkelerde bulundunuz mu?		☐	☐
34. Ailenizde Deli Dana Hastalığı (Creutzfeldt-Jakob) olan birisi oldu mu?		☐	☐
35. Size Dura mater (beyin zarı) veya kornea nakli yapıldı mı?		☐	☐
36. Son 12 ay içinde size kan, doku veya organ nakli yapıldı mı?		☐	☐
37. Son 12 ay içinde bir başkasının kanı ile temasınız oldu mu?		☐	☐
38. Son 12 ay içinde dövme, hacamat, akupunktur, botoks, taktı için cilt deldirme, saç ekimi veya estetik müdahaleler yaptırdınız mı?		☐	☐
39. Son 12 ay içinde hayvan ısırtığı nedeni ile kuduz aşısı oldunuz mu?		☐	☐
40. Son 12 ay içinde üç günden fazla tutuklu kaldınız mı veya üç günden fazla tutuklu kalan birisiyle cinsel ilişkiniz oldu mu?		☐	☐
ERKEKLER İÇİN	KADINLAR İÇİN	EVET	HAYIR
41. Son 3 ay içinde kan bağışı yaptınız mı?	Son 4 ay içinde kan bağışı yaptınız mı?	☐	☐
42. Bugüne dek hiç erkek erkeğe cinsel ilişkide bulundunuz mu?	Son 12 ayda hamilelik geçirdiniz mi veya düşük yaptınız mı? Şu an hamile misiniz?	☐	☐

Ulusal Rehber Temel Kriterler

Yaş:

19 Yaşından Gün Almış Veya 66 Yaşından Gün Almamış Olmalı
İlk Kez Kan Verecekler, 61 Yaşından Gün Almamış Olmalı

Düzenli Kan Bağışçıları İçin Üst Yaş Sınırı:

70 Yaşından Gün Almamış Düzenli Bağışçılar, Yılda En Fazla 1 Kez Olmak
Üzere Kan Bağışlayabilirler

Sıklık:

Erkekler: 90 Günde 1

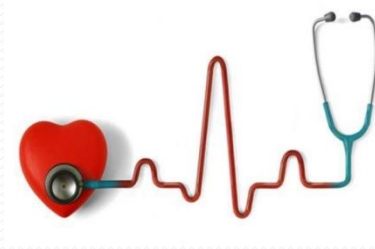
Kadınlar: 120 Günde 1

Yılda 1 Defayı Geçmemek Şartıyla Zorunlu Hallerde 2 Bağış Arası En Az 56 Gün
Olabilir.

Bağışlanacak Kan Hacmi:

Eritrosit Süspansiyonu Hazırlamak Üzere Yapılacak Kan Bağışının Hacmi, 450
mL \pm %10'dur.

Toplam Kan Hacminin %15'ünden Fazla Kan Alımı Yapılmamalıdır

Ulusal Rehber Temel Kriterler

Nabız:

Düzenli Ve 50-100/Dk Arasında Olmalıdır.

Vücut Sıcaklığı:

37,5 C'nin Üzerinde Olmamalıdır.

Ağırlık:

En Az 50 Kg Olmalıdır.

Tansiyon:

Sistolik Basınç, **en az 90- en fazla 180** mmHg'yı

Diastolik Basınç, **en az 60-100** mmHg'yı Aşmamalıdır.

Hemoglobin:

Erkekler: En Az 13,5 g/dL, En Çok 18,0 g/dL

Kadınlar: En Az 12,5 g/dL, En Çok 16,5 g/dL

Ulusal Rehber Temel Kriterler

- Bağışçılar aç olmamalı, kan bağışından iki saat önce tam bir öğün yemiş olmalıdır.
- Kan alma bölgesinde lokalize egzama gibi herhangi bir lezyon olmamalıdır.
- 12 saat öncesine kadar alkol alınmamalıdır.
- Kas içi veya damar içi kullanılan yasadışı uyuşturucu aldığına dair kuvvetli şüphe uyandıranlar, sorgulamada mental yönden tam kooperasyon sağlayamayanlar kalıcı olarak reddedilmelidir.

KAN BAĞIŞÇISI RETLERİ:

- **Kalıcı Ret Gerektiren Durumlar**
- **Tanımlanmış Bir Zaman Aralığı İçin Geçici Ret Gerektiren Durumlar**
- **Şartlı Geçici Ret Gerektiren Durumlar**
(2016 Rehber)

KALICI RET GEREKTİREN DURUMLAR

Addison Hastalığı Anaflaksi AIDS Amfizem Arteryal Tromboz Asbestosis Babesiosis Chagas Hastalığı Creutzfeld-Jacob Hastalığı Chron Hastalığı Demans Diabetes Insipitus	Erkek Erkeğe Cinsel İlişki Seks İşçileri Glikoz 6 Fosfat Dehidrojenaz Eksikliği HBV/HCV Taşıyıcıları Hepatit B ve Hepatit C Geçirmiş Olanlar Hemofili HIV 1 ve 2 Taşıyıcılığı HIV 1 ve 2 Taşıyıcısı Kişilerin ve AIDS Hastalarının Cinsel Eşleri HTLV 1 ve 2 Sifiliz (2016 Rehber)
--	--

KALICI RET GEREKTİREN DURUMLAR

İlaç Bağımlılığı ve Şüphesi (im/iv Kullanılan Yasadışı Uyuşturucular)
İlaç Suistimali veya Şüphesi (im/iv Kullanılan Vücut Geliştiriciler, Steroidler)
İlaçlar
- *Tamoxifen*
- *Hayvan Kaynaklı İnsulin*
- *Kadavra Kaynaklı GH*
- *Digoxin*
- *İnsan Pıhtılaşma Etkenleri*
- *İnsan Immünglobulinleri*
İnme
Kadavra Kaynaklı Doku Organ Nakli
- *Böbrek, Kalp, Karaciğer ve Her Türlü Nakil*
- *Dura Mater Grefti*
- *Kornea Nakli*
Kanser/Malignite

Kalp Hastalıkları

- *Aort Stenozu*
- *Anevrizma*
- *Kardiyomyopati*
- *Koroner Tromboz*
- *Kronik Kalp Yetmezliği*
- *Aritmi*
- *M.I. Öyküsü*

-Kardiak Stent Takılması

Kronik Böbrek Yetmezliği
Kronik Karaciğer Yetmezliği
Kronik Nefrit

Q Ateşi

Kala-azar (Leishmaniasis)

Kişinin Akıl Sağlığı Yönünden Yasal Ehliyetinin Olmaması

Kişinin Sorgulamada Mental Yönden Tam Kooperasyon Sağlayamaması

KALICI RET GEREKTİREN DURUMLAR

Multiple Skleroz
Myastenia Gravis
Narkolepsi
Orak Hücre Anemisi ve Taşıyıcısı
Polisitemi Vera
Pruvat Kinaz Eksikliği
Sarkoidoz
Serebrovasküler Hastalık Öyküsü
Serebral Emboli
Sferositoz
Thalasemi Major
Tekrarlayan Venöz Tromboz
Ülseratif Kolit
Von Willebrand Hastalığı
Temporal Arterit

Xenotransplant Akıcıları

KALICI RET GEREKTİREN DURUMLAR

- Geçmişte veya hali hazırda **HIV enfeksiyonunun** klinik veya laboratuvar bulguları varsa, **erkek erkeğe cinsel ilişki** söz konusu ise, bu kişiler **ömür boyu** donör olamazlar.

HIV Yönünden Riskli Ülkeler

- Kamerun, Orta Afrika, Çad, Kongo, Ekvatoryal Gine, Gabon, Nijer Veya Nijerya'da 1977 Yılından Sonra Doğmuş veya 6 Aydan Uzun Süre Yaşamış Kişiler ve Bu Ülkelerde 6 Aydan Az Kalan Ancak Bu Süre İçerisinde Kan ve Kan Ürünü İle Tedavi Olanlar veya Bu Ülke Vatandaşları İle Cinsel İlişkide Bulunmuş Olanlar HIV Riski Yönünden Kan Bağışçısı Olamazlar.

GEÇİCİ RET GEREKTİREN DURUMLAR

Abortus	Gebeliğin birinci ve ikinci trimestrinde olan düşüklerde 6 ay üçüncü trimestrinde olan düşüklerde 9 ay beklenmelidir.
Abse	İyileşmesinden ve tedavinin tamamlanmasının üzerinden 3 gün geçmiş ise kan bağıışı alınabilir.
Akne	İsotretinoin (Accutane ve benzeri) kullanmıyorsa sadece lokal tedavi söz konusu ise bağıış kabul edilir. Bkz. İlaçlar
Akupunktur	12 ay süre ile geçici olarak ret edilir.
Alçılar	Eğer herhangi bir cerrahi işlem uygulanmışsa en az 12 ay beklenir.
Alkol Kullanımı	Kan bağıışçısı alkolün etkisinde olmamalıdır.
Alkolizm	Alkol kullanmaktaysa ve/veya karaciğer fonksiyon testleri uygun değilse kan bağıışçısı olamaz. Tedavi görüp karaciğer fonksiyon testleri düzelene kadar geçici ret kararı verilir.
Allerjiler (Cilt)	Tam şifayı takiben 1 gün sonra kan bağıışı alınabilir. Cilt alerjilerinde lokal duyarlılık söz konusu değil ise ve flebotomi sahasında değilse kan bağıışı için sakınca yoktur. Antihistaminik ilaç enjeksiyonunda 1 gün beklenir.
Anjiyo	Tanı konulana kadar beklenmelidir.
Ankilozan Spondilit	Hareketlerinde bir sınırlama yoksa (kan bağıışçısı koltuğuna yatabiliyorsa) ve/veya İmmünsüpresif tedavi almıyorsa kan bağıışçısı olabilir.
Arı Sokması, Böcek Isırıkları	1 gün beklenir. Isırık yeri flebotomi sahasındaysa iyileşene kadar beklenir.
Astım	Asemptomatikse, oral kortikosteroid tedavisi almıyorsa ve astım krizi emosyonel stresle ilgili değilse kan bağıış kabul edilir. İnhaler kortikosteroid tedavisi tek başına kan bağıışı için bir engel oluşturmaz.

Ateş, Grip Benzeri Tablo	38 °C üstü ateşle giden grip benzeri tablolarda semptomların bitimini izleyen 2 hafta sonra kan bağıışı kabul edilir. Bkz. Soğuk Algınlığı
Ateşli Romatizma	Kronik kalp hastalığı veya başka bir komplikasyon yoksa tam şifayı takiben 2 yıl sonra kan bağıışı alınabilir.
Baş Ağrısı/ Baş Dönmesi	Altta yatan neden öncelikle değerlendirilmelidir; İyileştikten en az 1 gün sonra kan bağıışı alınabilir.
Batı Nil Virüsü	Batı Nil Virüsü hastalığı teşhisi konan veya hastalığı düşündüren semptomlar varlığında 4 ay boyunca kan bağıışı alınmaz.
Bayılma	Sık ve tekrarlayıcı bayılmalarda altta yatan neden belli olana kadar kan bağıışı kabul edilmez.
Benign Prostat Hipertrofisi	Tek başına kan bağıışına engel değildir. Finasterid grubu ilaç kullanıyorsa son dozun alınmasından 1 ay sonra kan bağıışı kabul edilebilir.
Böbrek Hastalıkları	<p>Tekrarlamayan idrar yolu enfeksiyonlarında tedavi sonrasında böbrek fonksiyonları yerinde ise tüm semptomların kaybolmasından sonra kan bağıışı kabul edilebilir.</p> <p>Akut glomerulonefrit geçirenler tam şifadan 5 yıl sonrasına kadar kan bağıışında bulunamazlar.</p> <p>Kronik renal yetmezlik ve kronik böbrek hastaları kan bağıışçısı olarak kabul edilmez.</p> <p>Böbrek ve mesane taşları asemptomatikse ve enfeksiyon yoksa bağıış kabul edilebilir.</p> <p>Polikistik böbrek sendromu tek başına kan bağıışına engel değildir, bağıışçının sağlığı değerlendirilmelidir.</p>

Brucellosis	Tam iyileşmeyi takiben 2 yıl süre ile kan bağışı kabul edilmez.
Bulantı-Kusma	Diare ile birlikteliği varsa tam iyileşme ve semptomların bitimini takiben 3 gün beklenir. Herhangi bir hastalığın göstergesi değilse iyileştikten 1 gün sonra kan bağışı kabul edilebilir.
Burun Kanaması	Alta yatan neden kanama diyatezi değilse kan bağışı kabul edilir.
Cerrahi İşlemler ve Ameliyatlar	12 ay kan bağışı kabul edilmez.
Cilt Enfeksiyonları	Sekonder enfeksiyon yoksa, enfeksiyon flebotomi alanında değilse bağış kabul edilir. Ağır cilt enfeksiyonları yaygın pürülan yaralar varsa kan bağışı kabul edilmez.
Ciltte Dövme	12 ay süre ile geçici olarak ret edilir.
Çocukluk Çağı Viral Enfeksiyon Hastalıkları	Etkenle karşıladıktan (Suçiçeği, kızamıkçık, kızamık, kabakulak, beşinci hastalık) 21 gün sonrasına kadar kan bağışı kabul edilmez. Hastalığı geçirmişse veya aşıliysa kan bağışı kabul edilebilir.

Delici Takılar	12 ay süre ile geçici olarak ret edilir.
Diabetes Mellitus	İnsülin kullanmıyorsa ve diabete dair herhangi bir komplikasyon gelişmemişse kan bağışçısı olabilir. Oral antidiabetik kullanımı kan bağışına engel değildir.
Diare	Tam iyileşme ve semptomların bitimini takiben 3 gün beklenir.
Diş Tedavisi	Ağız ve diş sağlığıyla ilgili çalışma ruhsatı olmayan yerlerde ve/veya tıbbi diş tedavisi yetkisi olmayan kişilere her türlü diş müdahalesi yaptıran kişiler 12 ay boyunca kan bağış yapamaz. Ruhsatlı yerlerde ve yetkin kişilere yaptırılan kanal tedavisi, kaplama tedavisi, diş çekimi veya yapılan her türlü diş müdahaleleri sırasında kanama oluşmuşsa en az 7 gün süre ile kan bağış ertelenir. Ruhsatlı yerlerde ve yetkin kişilere yaptırılan dolgu tedavisi ya da diş taşı temizliği gibi yüzeysel müdahalelerde kanama yoksa 1 gün süre ile kan bağış ertelenir.
Endemik Bölgelere Seyahat	Bkz. D4.2 Coğrafi Risk Bölgeleri
Ekzama	Flebotomi alanında lezyon yoksa kan verebilir.

Emboli	Eğer sebep derin ven trombozu ya da pulmoner emboli ise ve sadece bir kez olmuşsa, asemptomatikse, antikoagülan tedavinin üstünden 1 ay sonrasında kan bağıışı kabul edilebilir. Serebral emboli öyküsü varsa kan bağıışçısı olamaz.
Endoskopik Muayene	12 ay süre ile geçici olarak ret edilir.
Epilepsi	İlaçla tedavi gerektirmiyorsa ve son 3 yıl içinde konvülsiyon geçirmemişse kan bağıışı kabul edilebilir.
Esrar (Cannabis) Kullanımı	Kan bağıışçısı esrarın etkisinde olmamalıdır. Bu kişilerin risk gruplarına dahil olup olmadığı titizlikle sorgulanmalıdır.
Flebit	Son 12 ay içinde başka flebit görülmemişse tedavi ve semptomlar kaybolduktan 7 gün sonra kan bağıışı kabul edilir.
Fobiler	Özellikle kan görme, iğne olma gibi fobileri olanlar tedavi olana dek beklenir.
Fungal Enfeksiyon	Eğer sistemikse veya derin dokular tutulmuşsa tedavi tamamlandıktan ve tam iyileşme sağlandıktan 1 ay sonrasına kadar beklenir. Yüzeyselse ve flebotomi alanına uzaksa kabul edilir.
Gastrit	İyileştikten ve tedavi tamamlandıktan ve semptomlar kaybolduktan sonra kan bağıışı kabul edilebilir.
Genital Siğiller	Tedavi tamamlandıktan ve asemptomatik olduktan 12 ay sonra kan bağıışı kabul edilebilir.
Gingivitis	Asemptomatikse kan bağıışı kabul edilir.

Gonore	Tedavi tamamlandıktan 12 ay sonra kan bağıışı kabul edilir.
Göğüs Ağrısı	Bir doktor tarafından değerlendirilmişse ve kalp hastalığına bağılı değilse kabul edilir. Bkz. Angina pectoris.
Graves Hastalığı	Tiroid fonksiyonu normal ise ve tiroid ilaçları kullanmıyorsa kan bağıışı kabul edilir.
Guillain-Barre Sendromu	Bağıışçı iyileşmişse ve en az 2 yıl asemptomatikse kan bağıışı kabul edilir.
Gut	Akut gut atağı söz konusu ise semptomlar yatışmıcaaya kadar geçici olarak ret edilir. Hastalık kontrol altında ise veya ilaç kullanıyorsa ilaç uygunsa kan bağıışı alınabilir. Kolşisin kullanımı tek başına engel değildir.
Hamilelik	Hamilelik boyunca ve doğumdan 9 ay sonrasına kadar kan bağıışı kabul edilmez.
Hashimoto Tiroiditi	Akut dönem geçtikten sonra kan bağıışı kabul edilebilir.
Hayvan Isırıkları	Evcil ve kuduz şüphesi olmayan hayvanlarda iyileşene kadar beklenir. Diğer hayvanlarda ısırığın üzerinden 12 ay geçene kadar beklenir. Kan bağıışı sırasında yaranın iyileşmiş olması gereklidir. Kuduz aşısı olmuşsa 12 ay kan bağıışçısı olamaz. Kuduz immünglobülini kullanılmışsa 12 ay kan bağıışçısı olamaz.
Hematüri	Doktoru tarafından tanı konulana kadar kan bağıışı kabul edilmez. Tanı konulduktan sonra altta yatan nedene göre karar verilir.
Hemoroid	Hb. düzeyi kabul edilir sınırlardaysa kan bağıışı kabul edilir.

Hepatit (Nedeni bilinmeyen/ tespit edilmeyen)	Tam şifayı takiben 24 ay boyunca kan bağışında bulunamaz. Hasta kişinin tam şifasını takip eden 12 ay boyunca kişinin cinsel eşi veya aynı evi paylaşan kişiler de kan bağışında bulunamaz. Bkz. Hepatit B ve C
Hepatit A ve Hepatit E Virüsü Enfeksiyonu	Tam şifayı takiben 12 ay boyunca kan bağışında bulunamaz. Bkz. Hepatit B ve C
Herpes	Oral ve genital herpes etkin lezyonları tamamen iyileştikten 1 hafta sonra kan bağışı kabul edilebilir. İmmünsistem hastalıkları yönünden sorgulama yapılmalıdır.
Hiperparatiroidizm/ Hipoparatiroidizm	Asemtomatikse kan bağışı kabul edilebilir.
Hipertansiyon	Kan basıncı ilaçla veya ilaçsız kabul edilir sınırlar içindeyse, hipertansiyona ait komplikasyon yoksa kan bağışı kabul edilebilir.
Hipertiroidizm/ Hipotiroidizm	Tiroid fonksiyonu normal ise kan bağışı kabul edilebilir.
Hipoglisemi Öyküsü	Asemtomatikse kabul edilir.
Hipotansiyon Öyküsü	Kan basıncı kabul edilir sınırlar içindeyse kan bağışı kabul edilebilir.
İdiopatik Trombositopenik Purpura	Semptomsuz tam şifayı takiben 5 yıl boyunca kan bağışında bulunamaz.
İnsan Isırığı	12 ay beklenir.

Kan Transfüzyonu	Son transfüzyondan 12 ay sonrasına kadar kan bağışısı olamaz. Otolog transfüzyon yapılmışsa kabul edilir.
Kemik İliği Bağışısı	12 ay süre ile kan bağışı kabul edilmez.
Kendine zarar verenler (Jiletciler vb)	Son olaydan itibaren 12 ay süre ile kan bağışı kabul edilmez.
Kızıl	Hastalıkla karşılaşmışsa ancak semptomsuz ise 3 gün sonra kan bağışı alınabilir. Bkz. romatizmal kalp hastalıkları.
Kistik Fibrozis	Asemptomatikse ve mevcut enfeksiyonu yoksa kan bağışı kabul edilebilir.
Klinik Deneylere Katılan Gönüllüler	Eğer deneylerde herhangi bir ilaç kullanımı söz konusu ise 1 yıl boyunca kan bağışında bulunamaz.
Kokain Kullanımı	Son kullanımdan itibaren 12 ay boyunca kan bağışı kabul edilmez. Bu kişilerin risk gruplarına dahil olup olmadığı titizlikle sorgulanmalıdır.
Kortikosteroidler:	Öncelikle kan bağışısının ilacı kullanma nedeni değerlendirilmelidir. Topikal olarak kullanılan kortikosteroidler, eğer kan alınacak bölgeye uygulanmıyorsa kan bağışı için engel oluşturmazlar. Oral, iv veya im kullanım söz konusu ise tam şifayı takiben ve son dozu izleyen 7 günden sonra kan bağışı kabul edilir. Ancak son 12 ay içinde 6 ay veya daha uzun süre oral, iv veya im kortikosteroid kullanılmış ise tam şifayı takiben ve son dozu izleyen 12 aydan sonra kan bağışı kabul edilebilir.

Meniere Hastalığı	Aseptomatikse kan bağışı alınabilir.
Menstrüasyon	Tek başına kan bağışı için bir engel oluşturmaz.
Osteomyelit	Tedavi edildiğinin teyit edilmesinden sonraki 2 yıl boyunca kan bağışı kabul edilmez.
Over Kisti	Kendini iyi hissediyorsa ve doktor takibinde değilse kan bağışı kabul edilir.
Paraziter Hastalıklar	Tedavi bitene ve iyileşene kadar kan bağışı kabul edilmez.
Psoriasis	Sekonder enfeksiyon yoksa, flebotomi alanında lezyon yoksa ve etretinat (tegison) vb tedavisi almıyorsa kan bağışı kabul edilir.
Saç Ekimi	12 ay boyunca kan bağışı kabul edilmez.
Sifilis	Tedavi tamamlandıktan 12 ay sonra kan bağışçısı olabilir.
Sigiller	Flebotomi sahasında değilse kan bağışı kabul edilir.
Soğuk Algınlığı	Ateşle gitmeyen soğuk algınlığı ve boğaz ağrısında tüm semptomlar geçtikten 3 gün sonra kan bağışı kabul edilebilir. Bkz. Ateş, grip benzeri tablo.
Talasemi Taşıyıcısı	Hemoglobin seviyesi normalse kan bağışı kabul olabilir.
Toksoplazmoz	Tedavi ve klinik iyileşmeden 6 ay sonra kan bağışçısı olabilir.
Trombositoz	Trombosit sayısı $500 \times 10^9/L$ üstünde ise altta yatan neden belli olana ve trombosit sayısı $500 \times 10^9/L$ altına düşene kadar kan bağışı kabul edilmez.
Tutukluluk, Gözaltı ve Hapis	3 günden fazla süre ile gözaltı, tutuklu ya da hapis kalanlar 12 ay süre ile kan bağışçısı olamazlar. Bu süre içinde bu kişilerin cinsel eşleri de kan bağışında bulunamaz.
Tüberküloz	Etkin enfeksiyonda tedavi bittikten 2 yıl sonrasına kadar kan bağışı kabul edilmez.

Geçici Ret Gerektiren Durumlar; Örnekler-1

- Son 12 ay içerisinde, Ameliyat veya Endoskopi olan kişiler işlem tarihi itibariyle en az 12 ay sonrasına kadar kan bağışında bulunamazlar.
- Dış Tedavilerinde; ruhsatlı merkezde tedavi görmüş ise, kanamalı bir işlem sonrası bir hafta, kanama yok ise bir gün süreyle kan bağışı yapamazlar. Ruhsatsız bir yer ise bir yıl süresince kan bağışı yapamazlar
- 3 günden fazla tutuklu kalan kişiler 12 ay kan bağışında bulunamazlar.
- Başka birinin kanı ile temasta örneğin; **HACAMAT (2016 Rehber)** yapanda yaptıran da 12 ay süreyle kan bağışı yapamaz

Geçici Ret Gerektiren Durumlar; Örnekler-2

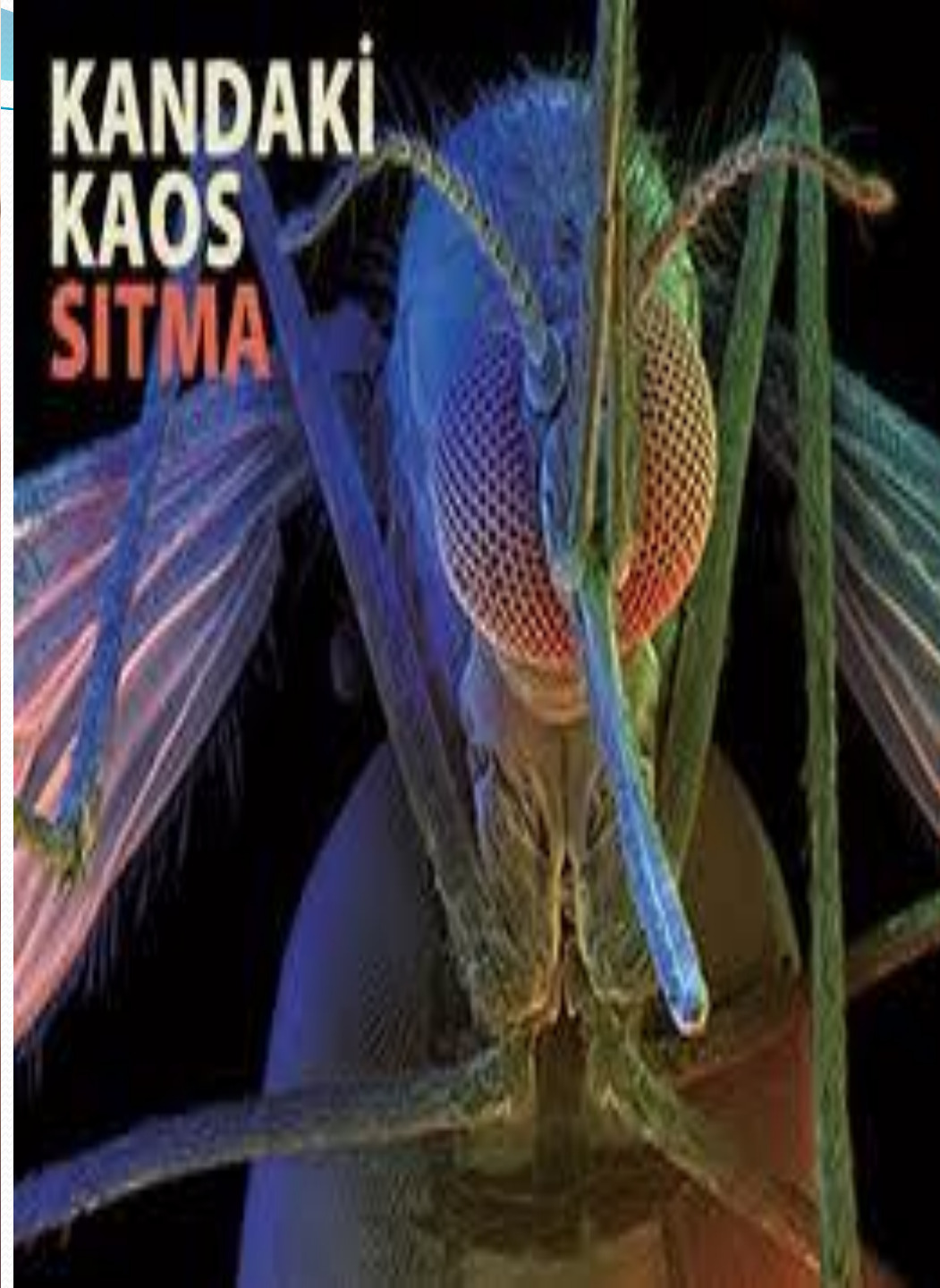
- **Üst solunum yolu enfeksiyonu** (Boğaz ağrısı, öksürük) veya **grip benzeri** belirtileri olan kişilerin bağışları tam iyileşmeden 3 gün sonrasına kadar ertelenmesinde gerekmektedir.
- Herhangi bir kalp rahatsızlığı veya göğüs ağrısı öyküsü mutlaka değerlendirilmelidir. Özellikle ani kan kaybı ile kardiyak problemleri ortaya çıkabilecek adayların bağış yapmaları engellenmelidir.
- **Türkiye’de kan verme sırasında (aferez işlemi) resmi bildirilen tek ÖLÜM vakası kalp krizi, Amerika’da 10 milyon bağışta bildirilen 3 ölüm vakası (2 si kalp krizi)**

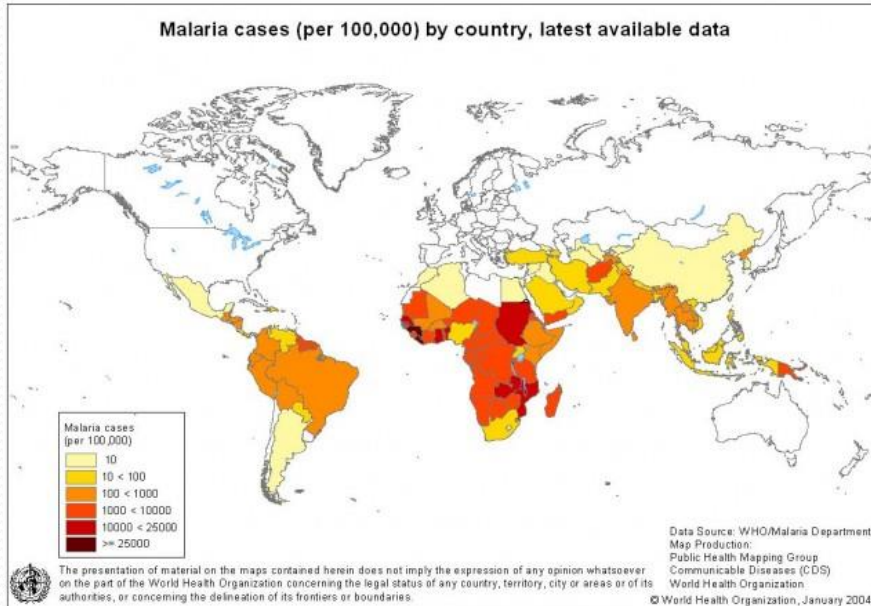
Geçici Ret Gerektiren Durumlar; Örnekler-3

- ***Epilepsi*** öyküsü olan adaylar tedaviyi takip eden ataksız 3 yıldan sonra donör olarak kabul edilebilirler.
- Kadınlar, ***hamilelikleri*** süresince ve doğum sonrası 9 ay sonrasına kadar bağışta bulunmamalıdır.
- Bazı olağan dışı durumlarda; örneğin yenidoğanda alloimmün trombositopeni varsa, anne, trombosit verebilir.
- **MALARYA (SITMA)**

SITMA YÖNÜNDEN RİSKLİ ÜLKELER:

Afganistan	Guyana	Nijerya
Angola	Güney Afrika	Nikaragua
Arjantin	Güney Kore	Orta Afrika Cumhuriyeti
Cezayir	Gürcistan	Özbekistan
Azerbaycan	Haiti	Pakistan
Bangladeş	Hindistan	Panama
Belize	Honduras	Papua Yeni Gine
Benin	Irak	Paraguay
Bhutan	İran	Peru
Bolivya	Kamboçya	Ruanda
Botsvana	Kamerun	Sao Tome ve Principe
Brezilya	Kape Verde	Senegal
Burkina Faso	Kenya	Sierra Leone
Burundi	Kırgızistan	Solomon Adaları
Cibuti	Kolombiya	Somali
Çad	Komorlar	Sri Lanka
Çin	Kongo Cumhuriyeti	Sudan
Doğu Timor	Kongo Dem. Cum.(eski Zaire)	Surinam
Dominik Cumhuriyeti	Kosta Rika	Suriye
Ekvador	Kuzey Kore	Suudi Arabistan
Ekvator Ginesi	Laos	Svaziland
El Salvador	Liberya	Tacikistan
Endonezya	Madagaskar	Tanzanya
Eritre	Malavi	Tayland
Ermenistan	Malezya	Togo
Etiyopya	Mali	Türkmenistan
Fas	Marityus	Uganda
Fildişi Sahili	Mayotte	Umman
Filipinler	Meksika	Vanuatu
Fransız Guyanası	Mısır	

Malarya Açısından Riskli Bölge ve Ülkeler, 2010

This map is intended as a visual aid only and not as a definitive source of information about malaria endemicity.

Source: ©WHO 2011. All rights reserved.

SÜREÇ

COĞRAFİ RİSK BÖLGELERİ

Malarya

2011

- Malaryanın endemik olduğu yerlerde 6 ay ya da daha fazla bir süre ile bulunmuş kan bağışçısı bölgeden dönüşünü takip eden 3 yıl boyunca kan bağışında bulunamaz.

2016

- Endemik olduğu bölgede süreklilik arz edecek şekilde 6 ay veya daha uzun süre bulunmuş kişiler;
- Endemik bölgeden döndükten en az 4 ay sonra malarya için valide edilmiş bir antikor testi sonucu "negatif" olması halinde kan bağışı yapabilirler.
- Eğer test sonucu tekrarlayan pozitiflik gösteriyorsa, 3 yıl boyunca reddedilir ve test sonucunun negatifleşmesi beklenir.
- Eğer test yapılmamışsa, yapılana ve "negatif" çıkana kadar reddedilir.

SÜREÇ

COĞRAFİ RİSK BÖLGELERİ

Malarya

2011

- Malarya hastalığına yakalanmış kişiler: Tedavinin bitimi ve tüm semptomların kaybolduğu tam iyileşmeyi takiben 3 yıl boyunca kan bağışında bulunamaz.

2016

- Malarya öyküsü veren kişiler;
 - Tedavi tamamlanana ve hiç bir semptom kalmayana kadar reddedilir ve bu kişiler, tam iyileşmeyi takiben **en az 4 ay sonra** malarya için valide edilmiş bir antikör testi sonucu "negatif" olması halinde kan bağışı yapabilirler.
 - Eğer test sonucu tekrarlayan pozitiflik gösteriyorsa, **3 yıl boyunca reddedilir ve test sonucunun negatifleşmesi beklenir. Eğer test yapılmamışsa, yapılana ve "negatif" çıkana kadar reddedilir.**

SÜREÇ

COĞRAFİ RİSK BÖLGELERİ

Malarya

2011

- Malaryanın endemik olduğu bölgeyi ziyareti sırasında ya da ziyaret sonrası 6 ay içinde ateşli hastalık geçmişi olan kişiler, semptomların nedeni malarya dışında bir sebep olarak teşhis edilmişse ve tedavi görüp iyileşmişse, semptomların bitimini takip eden 6 ay boyunca kan bağışında bulunamaz.
- Nedeni bilinmeyen ve tekrar eden titreme ve yüksek ateşle giden hastalığın nedeni araştırılmamış ya da araştırılmaya rağmen tanı konamamış ise semptomların bitimini takip eden 3 yıl boyunca kan bağışında bulunamaz..

2016

- Malaryanın endemik olduğu bir bölgeden döndükten sonraki 6 aylık süreç içerisinde malarya ile uyumlu ve henüz tanı konmamış ateşli tablo öyküsü olan kişiler;
 - Tam iyileşmeyi takiben en az 4 ay sonra malarya için valide edilmiş bir antikor testi sonucu "negatif" olması halinde kan bağışı yapabilirler.
 - Eğer test sonucu tekrarlayan pozitiflik gösteriyorsa, 3 yıl boyunca reddedilir ve test sonucunun negatifleşmesi beklenir.
 - Eğer test yapılmamışsa, yapılan ve "negatif" çıkana kadar reddedilir.

SÜREÇ

COĞRAFİ RİSK BÖLGELERİ

Malarya

2011

- Malaryanın endemik olduğu yerlerde 6 aydan daha az bir süre ile bulunmuş kan bağışçısı: Bölgeden dönüşünü takip eden 6 ay boyunca kan bağışında bulunamaz.

2016

- Malaryanın endemik olduğu bir bölgeyi ziyaret etmiş ve herhangi bir şikayeti veya semptomu oluşmamış kişiler;
 - Malaryanın endemik olduğu bölgeden son dönüşünden itibaren en az 4 ay sonra, malarya için valide edilmiş bir antikör testi sonucu "negatif" olması halinde kan bağışı yapabilirler.
 - Eğer test sonucu tekrarlayan pozitiflik gösteriyorsa, 3 yıl boyunca reddedilir ve test sonucunun negatifleşmesi beklenir. Eğer test yapılmamışsa, yapılana ve "negatif" çıkana kadar reddedilir.
 - Eğer test yapılmamışsa, malaryanın endemik olduğu bölgeden son dönüşünden itibaren 12 ay boyunca reddedilir.

İLAC KULLANIMI

Bağışçının Kullandığı İlaçların Kendisi Genel Olarak Bağış İçin Engel Oluşturmaz.

Bununla birlikte **ilacın kullanım sebebi**, bağışçı reddini gerektiren bir hastalığın habercisi olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

Teratojenik etkisi kanıtlanmış ilaçları kullanan bağışçılar, ilacın farmakokinetik özelliklerine uygun süre boyunca reddedilmelidir.

Bağışçı açısından risk içeren ilaçlar ve ret süreleri “Ulusal kan ve Kan Ürünleri Rehberinde Belirtilmiştir.

İLAÇ

AÇIKLAMA

Antibiyotikler

Hastalığın Tipine Göre Farklılık Arz Eder. Genel Olarak Tedavinin Son Dozundan 48 Saat Sonradan İtibaren Kan Bağışı Alınabilir. Cinsel Yolla Bulaşan Bir Hastalık İçin Kullanıldıysa, Kan Bağışı 12 Ay Ertelenir.

Etretinat

(Tegison vb)

Psöriasis Tedavisinde Kullanılan A Vitamini Türevidir. Çok Kuvvetli Bir Teratojen Olduğundan Son Dozdan İtibaren En Erken 3 Yıl Sonra Kan Bağışı Kabul Edilebilir.

Isotretinoin

(Accutane vb)

Sentetik Vitamin A Türevi Olan Bu İlaç, Spesifik Olarak Akne Tedavisi İçin Kullanılır ve Kuvvetli Teratojeniktir. Son Dozdan İtibaren En Erken 1 Ay Sonra Kan Bağışı Kabul Edilebilir.

Tretinoin

Topikal Kullanımda Engel teşkil Etmez. Sistemik Kullanımda ise, Bağış Son Dozdan 1 Ay Sonra Kabul Edilebilir.

Kortikosteroidler

Öncelikle Kullanım Nedenine Bakılmalıdır. Topikal Kullanımda Kan Alınacak Cilt Bölgesine Kullanılmadıysa, Engel Teşkil Etmez. Sistemik Kullanımda İse, Tam Şifadan ve Son Dozdan Sonra En Az 7 gün geçmelidir. Ancak Son 12 Ay İçinde 6 Ay veya Daha Uzun Sistemik Kullanım Söz Konusu İse, Tam Şifadan ve Son Dozdan Sonra 12 Ay Geçmelidir.

Metimazol

Antitroid Ajandır ve Tedavi Süresince Kan Bağışı Ertelenir.

Finasterid

(Propecia, Proscar)

Benign Prostat Hipertrofisinde ve Saç Çıkartma İçin Kullanılır. Teratojeniktir ve Erkek Fetusta Dış Genital Organ Anomalilerine Neden Olur. Son Dozdan İtibaren En Erken 1 Ay Sonra Kan Bağışı Kabul Edilebilir.

Dutasterid

(Avodart vb)

Benign Prostat Hipertrofisinde kullanılır. Son Dozdan 6 Ay Sonra Kan Alınabilir.

Trombosit Fonksiyonlarını Etkileyen İlaçlar

Aspirin, Piroksikam

5 Gün

Aspirin ve türevi ilaçlar, trombosit fonksiyonlarını inhibe ettiğinden trombosit donörlerinin bağışını

- AABB'ye göre **36 saat**
- Ulusal Rehberine göre ise **5 gün** süreyle engeller.
- NSAİ ilaçlar **2 gün (2016)**

AŞILAR

- **Ölü viral, bakteriyal, riketsiyal aşılar ve toxoid** ile bağışıklama (Antrax, kolera, difteri, grip, paratifo, boğmaca, hepatit A, veba, Polio (enjeksiyon, salk), tetanoz, IM tifo ve tifus) **donör olmayı engellemez.**
- **Canlı atenüe viral aşılarla** (Kızamık, kabakulak, oral polio-sabin, oral tifo, sarıhumma) 4 hafta süreyle bağış yapmaları istenmez.
- Kuduz bir hayvanın ısırması kuduz aşısı yapılan kişiler 1 yıl süreyle bağış yapamazlar.

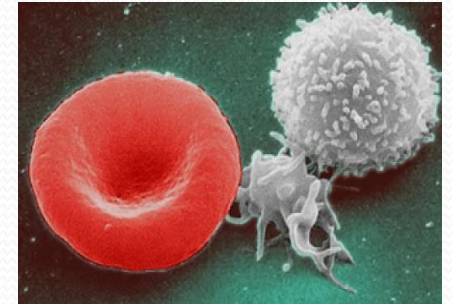
Rehberde Tanımlanmamış
Durumlarda Değerlendirmeyi Yapan
Hekim, Karar Verme Yetkisine
Sahiptir.

Tam kan bağışında olduğu gibi donör seçiminde dikkat edilmesi gereken hususlar, aferez bağışı için de geçerlidir.

Aferez Bağışlarında; Tam kan bağışçı seçiminden farklı olarak; Aşağıdaki durumlar özel dikkat gerektirmektedir.

- Orak hücre taşıyıcılarına aferez işlemi yapılmamalıdır.

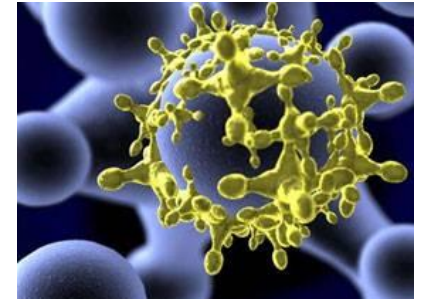

- Anormal kusma durumları
- Sıvı birikimini düşündüren hikayede (steroidler kullanılacaksa)
- Mide semptomları hikayesinde (eğer steroidler kullanılmakta ise)
- Daha önceki bağışlarda bir reaksiyon varlığında
- Çift doz eritrosit bağışçılarında vücut ağırlığının 70 kg, hb değerinin 14 g/dl üzeri olması

Tarama Testleri:

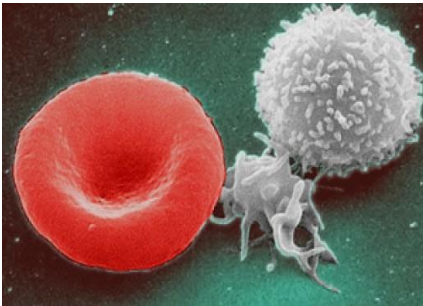
- Tam kan bağışında olduğu gibi yapılması zorunlu olan testler (HBsAg, HCV, HIV ve Sifilis) aferez bağışlarında da sağlanmalıdır.
- Tarama testlerinin, sık bağış yapan donörlerde **10 gün** (AABB) veya **30 gün (FDA)** aralıklarla tekrarlanabileceği ifade edilmektedir.
- Ulusal Rehber de, **her bağışta** tekrarlamak gerekmektedir.

Trombosit Sayısı:

Avrupa Konseyince yayınlanan rehber (Guide to the preperation, use and quality assurance of blood components) ve Ulusal Rehber her işlemde trombosit ölçümü yapılması ve **150.000/mikroL**'den yüksek olması gerektiği ifade edilmiştir.

İşlem sonunda **100.000 (2016 Rehber)** altına düşmemesi kabul edilmektedir.

BAĞIŞ SIKLIĞI (Tromboferez)

Tromboferezde iki bağış arası, en az 48 saat olmalıdır. Bağış sayısı, haftada 2 ve yılda toplam 24'ten fazla olmamalıdır.

Bir tromboferez veya plazmaferez işlemi ile tam kan bağışı ya da single eritrosit aferezi işlemi arasında en az 48 saat olmalıdır.

BAĞIŞ SIKLIĞI (Granülosit)

Granülosit bağışının sıklığını belirlemek için bir düzenleme yapılmamıştır.

Granülosit konsantresine gereksinimi olan hastalarda donör sayısının kısıtlanması klinik açıdan daha uygundur..

AFEREZ / BAĞIŞ SIKLIĞI

1.işlem

Sonraki işlem

Aradaki süre(En Az)

Tromboferez	Tam kan veya eritrosit aferezi Tromboferez	48 saat
Plazmaferez	Tam kan veya eritrosit aferezi Tromboferez	48 saat
Plazmaferez	Plazmaferez	2 hafta
Tam kan veya eritrosit aferezi	Tromboferez Plazmaferez	1 ay
Eritrosit aferezi	Eritrosit aferezi	56 gün
Tam kan	2Ü Eritrosit aferezi	3 ay
2 Ü Eritrosit aferezi	Tam kan	6 ay

AFEREZ İŞLEMİ İÇİN KAN BAĞIŞÇISI SEÇİMİ

2011

- Herhangi bir form yer almazken,

2016

- Aferez bağışından önce bağışçılara işlemle ilgili bilgilendirme yapılır ve bağışçı, aferez bağışçısı bilgilendirilmiş onam formunu imzalar.

AFEREZ İŞLEMİ İÇİN KAN BAĞIŞÇISI SEÇİMİ

2011

- Sadece asetil salisilik asit ve piroksikam içeren ilaçlar

2016

- Trombosit aferezinden önceki iki gün içerisinde asetil salisilik asit ve piroksikam içeren ilaçlar dışındaki NSAİ ilaçların kullanımı

AFEREZ İŞLEMİ İÇİN KAN BAĞIŞÇISI SEÇİMİ

2011

- Toplanan plazma hacmi (antikoagulan hariç) her seferde 750 ml'yi aşmamalıdır.

2016

- Toplanan plazma hacmi (antikolagülen solüsyon hariç), her bir sefer için 650 mL'yi aşamaz.

AFEREZ İŞLEMİ İÇİN KAN BAĞIŞÇISI SEÇİMİ

2011

- Trombosit aferezi için trombosit sayısı $150 - 500 \times 10^9/L$ arasında olmalıdır.

2016

- Trombosit aferezi için trombosit sayısı en az $150 \times 10^9/L$ olmalıdır.
- Yüksek doz trombosit toplanacak bağışçılarda, bağışçının trombosit düzeyinin $100 \times 10^9/L$ 'nin altına düşürülmesine izin verilmez.

***AFEREZ
DONÖRÜYÜM...***

HEDİYEM..HAYAT...

SABRINIZ İÇİN TEŞEKKÜRLER

